

**Návrh tém dizertačných prác
v študijnom programe Predškolská a elementárna pedagogika
v študijnom odbore 38. Učiteľstvo a pedagogické vedy
pre prijímacie pohovory na doktorandské štúdium
v ak. roku 2025/2026**

Školiteľ: prof. PaedDr. Tomáš Jablonský, PhD.

Navrhovaná téma č. 1: Priama výučba (DI) Siegfrieda Engelmana v primárnom vzdelávaní

Anotácia: Zámerom dizertačnej práce bude prostredníctvom výskumu v školskej praxi verifikovať model priamej výučby S. Engelmana zvyšujúcej efektívnosť učenia sa žiakov primárneho vzdelávania v SR.

Ďalšie požiadavky: Znalosť cudzieho jazyka (anglický)

Školiteľ: prof. PaedDr. Tomáš Jablonský, PhD.

Navrhovaná téma č. 2: Vedomosti verzus kompetencie – synergia alebo konkurencia vo vzdelávacích obsahoch a cieľoch primárneho vzdelávania

Anotácia: Je pasívne osvojovanie si informácií, faktov, poznatkov vnímané ako povrchné učenie a aktívne precvičovanie zručností ako hĺbkové učenie? Skutočne učenie sa naspamäť a poznatkový drill ničí žiacku motiváciu? Je uvedené v rozpore s myšlienkou školskej edukácie, kedy žiaci sú schopní samostatne pracovať a učiť sa riešiť problémy? Zámerom dizertačnej práce je nájsť odpovede na tieto a podobné otázky, analyzovať vzťah medzi vedomosťami, poznatkami a kompetenciami a nadstaviť optimálny vzťah na základe empirického skúmania vo vzťahu k učeniu sa žiakov.

Ďalšie požiadavky: Znalosť cudzieho jazyka

Školiteľ: prof. PhDr. Ingrid Emmerová, PhD.

Navrhovaná téma č. 1: Prevencia rizikového používania digitálnych technológií žiakmi na prvom stupni vzdelávania

Anotácia: Realizovanie efektívnej prevencie v základných školách je nevyhnutnosťou. Cieľom teoretickej časti dizertačnej práce bude analyzovať rizikové používanie digitálnych technológií žiakmi a realizovanie prevencie na prvom stupni vzdelávania na základe slovenských, českých i ďalších zahraničných prameňov, prezentovať tiež situáciu v zahraničí. Empirický výskum bude zameraný na zistenie problematického používania digitálnych technológií žiakmi mladšieho školského veku, doktorand/doktorandka navrhne súbor preventívnych aktivít (preventívny program), ktorý v praxi zrealizuje a následne vyhodnotí účinnosť.

Ďalšie požiadavky: znalosť cudzieho jazyka, prax (najmä u externej formy štúdia)

Školiteľ: prof. PhDr. Ingrid Emmerová, PhD.

Navrhovaná téma č. 2: Súčasný stav, aktuálne problémy a možnosti školskej preventívnej práce na prvom stupni vzdelávania

Anotácia: Škola je dominantný socializačný a výchovný činiteľ, zásadnú úlohu zohráva aj pri prevencii – nešpecifickej i špecifickej. Cieľom teoretickej časti dizertačnej práce bude analyzovať výskyt rizikového správania žiakov a realizovanie prevencie na prvom stupni

vzdelávania na základe slovenských, českých i ďalších zahraničných prameňov, prezentovať tiež situáciu v zahraničí. Osobitná pozornosť bude venovaná súčasnému stavu a aktuálnym problémom školskej preventívnej práce u žiakov prvého stupňa základných škôl, ako aj platnej legislatívy a dokumentom v Slovenskej republike. Empirický výskum bude zameraný na monitoring a analýzu súčasného stavu rizikového správania žiakov a realizovania prevencie rizikového správania na prvom stupni vzdelávania na Slovensku (metód a foriem, frekvencie preventívnych aktivít, realizátorov prevencie a pod.).

Ďalšie požiadavky: znalosť cudzieho jazyka, prax (najmä u externej formy štúdia)

Školiteľ: doc. PaedDr. Robert Rozim, PhD.,

Navrhovaná téma č. 1: Zdravotne orientované pohybové programy, efektívny edukačný prostriedok na rozvoj motoriky žiakov mladšieho školského veku

Anotácia: Autor sa v teoretickej časti dizertačnej práce bude zameriavať na motoriku žiakov ktorá je integrovanou súčasťou štruktúry osobnosti a prispieva k jej formovaniu na všetkých úrovniach ontogenézy. Diagnostika pohybových schopností žiakov predstavuje nenahraditeľnú súčasť edukačného procesu v telesnej a športovej výchove. Môže mať významný vplyv na vzťah a motiváciu žiakov k pohybovej aktivite ako jeden z významných determinujúcich faktorov. Hlavný cieľom práce bude overenie zdravotne orientovaného pohybového programu ako prostriedku na rozvoj motorických schopností žiakov.

Ďalšie požiadavky: Aktívna znalosť anglického jazyka

Školiteľ: doc. PaedDr. Robert Rozim, PhD.,

Navrhovaná téma č. 2: Pohybové programy žiakov mladšieho školského veku z aspektu kompenzácie funkčných porúch pohybového aparátu

Anotácia: Dizertačná práca bude vychádzať zo súčasných potrieb spoločnosti, kde u žiakov pozorujeme skôr sedavý spôsob života, prepojený so všeobecným nezáujmom o vlastnú pohybovú aktivitu. Vďaka sedavému spôsobu života sa u žiakov vyskytujú funkčné poruchy pohybového aparátu. Zámerom práce bude vykonanie výskumného šetrenia u vybranej skupiny žiakov a cieleným cvičebným programom zlepšiť funkčný stav ich pohybovej sústavy na hodinách telesnej a športovej výchovy. Cieľom práce bude posúdiť úroveň funkčného stavu pohybového aparátu a následne posúdiť efekt cvičebného programu na sledované parametre funkčného stavu pohybového aparátu žiakov mladšieho školského veku.

Ďalšie požiadavky: Aktívna znalosť anglického jazyka

Školiteľ: doc. PaedDr. Eva Dolinská, PhD.

Navrhovaná téma č. 1: Integrovaný prístup k interpretácii umeleckého textu v primárnom vzdelávaní

Anotácia: 21. storočie prináša mnohé zmeny a tieto nachádzajú svoj odraz aj v systéme výchovy a vzdelávania. Po ére rôznych alternatív (alternatívnych postupov vo vyučovaní, alternatívneho obsahu a foriem...) sa do popredia dostávajú otázky spojené s problematikou integrovaného vyučovania, integratívnych postupov vo vyučovaní, integrácia ako „novodobý“ fenomén vo výchovno-vzdelávacom procese. V umeleckej tvorbe je už po stáročia známy fenomén inšpirácie umením, pričom umelci – skladatelia, básnici a výtvarníci - sa inšpirujú nielen umením vlastného, ale aj iného umeleckého druhu. K vzájomným prepojeniam jednotlivých umení dochádza analogicky i v rovine percipientov, u ktorých môže vnímanie umeleckého diela stimulovať predstavy rôznych umeleckých druhov. Uvedené synkretizmy tvoria jednu zo súčastí polyestetickú výchovu. Integrovanie hudobného, výtvarného, literárneho, ale i tanečného a dramatického umenia, ako aj

architektúry, histórie, či ďalších oblastí, skvalitňuje poznávanie a chápanie umení vo vzájomných súvislostiach, optimálne pôsobí na rozvoj edukanta z hľadiska vnímania, myslenia, kreatívneho stvárňovania, estetického vkusu, konštruktívneho prístupu k umeniu a krásnu vôbec. Cieľom dizertačnej práce je zistiť súčasný stav využívania integratívneho prístupu k interpretácii umeleckého textu v primárnom vzdelávaní.

Školiteľ: doc. PhDr. PaedDr. Miroslav Gejdoš, PhD.

Navrhovaná téma č. 1: J. H. Pestalozzi – implementácia jeho prirodzeného poriadku a vyučovacích metód pre predškolskú a elementárnu pedagogiku

Anotácia: Hlavnou úlohou a cieľom je spracovať – na základe dostupných historických prameňov – čo najpodrobnejší obraz J.H. Pestalozziho života, objasnenie troch základných elementov poznania (číslo, tvar, slovo) následne jeho prirodzený poriadok, ktorým dal základy k vybudovaniu metodík jednotlivých učebných predmetov a následná implementácia do moderného predprimárneho a primárneho vzdelávania.

Ďalšie požiadavky: Znalosť anglického jazyka

Školiteľ: doc. PhDr. PaedDr. Miroslav Gejdoš, PhD.

Navrhovaná téma č. 2: Osobnosť Mária Terézia Brunswicková – zakladateľka predškolskej výchovy v Uhorsku (implementácia jej myšlienok pre predškolskú a elementárnu pedagogiku)

Anotácia: Hlavnou úlohu a cieľom je spracovať – na základe dostupných historických prameňov (hlavne vplyv Samuela Wilderspina), čo najpodrobnejší obraz života M.T. Brunswickovej (M.T. Brunšvikovej), retrospektívny pohľad vzniku prvých inštitúcií, renesancia návratu k dejinám predškolského vzdelávania a následne implementovať jej myšlienky do súčasného predprimárneho a primárneho vzdelávania.

Ďalšie požiadavky: Znalosť anglického jazyka

Školiteľ: PaedDr. Miriam Uhrinová, PhD.

Navrhovaná téma č. 1: Potenciál a perspektívy outdoorovej edukácie v intenciách primárneho vzdelávania

Anotácia: Outdoorová edukácia je jedným z inovatívnych vzdelávacích prístupov v kontexte posilnenie zážitkového a skúsenostného učenia sa žiakov. Zámerom dizertačnej práce bude skúmať prínosy, možnosti a efektivitu outdoorovej edukácie v primárnom vzdelávaní so zreteľom na rozvíjanie kľúčových kompetencií žiakov, ich environmentálneho povedomia, sociálnych zručností a so zreteľom na zlepšenie ich fyzického a psychického zdravia. Cieľom práce je identifikovať efektívne prístupy a stratégie integrácie outdoorových aktivít do vzdelávacieho obsahu primárneho vzdelávania, analyzovať ich vplyv na vzdelávacie výsledky a celkový rozvoj žiakov primárneho vzdelávania a skúmať výzvy spojené s implementáciou outdoorovej edukácie zo strany učiteľov, rodičov a mimoškolských vzdelávacích inštitúcií.

Poznámka: Interná/externá forma štúdia.

Ďalšie požiadavky: Znalosť cudzieho jazyka (anglický)

Školiteľ: PaedDr. Miriam Uhrinová, PhD.

Navrhovaná téma č. 2: Vybrané aspekty používania internetu v živote detí mladšieho školského veku: Analýza rizík a návrhy preventívnych opatrení

Anotácia: V súčasnom edukačnom priestore sa kladie dôraz aj na rozvíjanie kľúčových kompetencií so zreteľom na bezpečné používanie internetu u žiakov. Dizertačná práca sa bude zaoberať vybranými aspektmi používania internetu v živote detí mladšieho školského veku, pričom sa zameria na analýzu rizík a návrhy preventívnych opatrení. Cieľom práce bude identifikovať najčastejšie hrozby, ktorým deti v tomto veku čelia v online prostredí, ako sú excesívne používanie internetu, nevhodný obsah či závislosť na digitálnych technológiách, ako aj analyzovať možnosti využitia internetu ako nástroja pre edukáciu u žiakov primárneho vzdelávania. Súčasťou výskumu je aj posúdenie miery mediálnej gramotnosti detí a ich schopnosti orientovať sa v digitálnom svete. Na základe zistení budú v práci navrhnuté preventívne opatrenia a odporúčania pre rodičov, učiteľov a mimoškolské vzdelávacie inštitúcie, ktoré podporujú bezpečné a zodpovedné používanie internetu u detí. Výsledky práce prispievajú k rozvoju teoretických poznatkov a praktických stratégií na ochranu detí mladšieho školského veku v digitálnom prostredí.

Poznámka: Interná/externá forma štúdia.

Ďalšie požiadavky: napr. Znalosť cudzieho jazyka (anglický)

Školiteľ : doc. PaedDr. Barbora Kováčová, PhD.

Navrhovaná téma č. 1: Komparatívna analýza priebehu zápisov do 1. ročníka základnej školy v kontexte školskej pripravenosti

Anotácia: Dizertačná práca sa zameriava na analýzu priebehu zápisov do prvých ročníkov základnej školy v Slovenskej republike, so zreteľom na ich schopnosť efektívne monitorovať školskú pripravenosť detí predškolského veku. Cieľom výskumu je identifikovať možnosti a limity aktuálneho priebehu zápisov vo vzťahu ku všetkým deťom bez rozdielu, a overiť, do akej miery sú zápisy schopné zachytiť dôležité indikátory školskej zrelosti. Metodologický rámec práce zahŕňa kvalitatívnu analýzu prostredníctvom systematického pozorovania priebehu zápisov, rozhovory s rodičmi, učiteľmi a odbornými pracovníkmi, ktorí sa na procese podieľajú. Komparácia prebieha medzi štátnymi, súkromnými a cirkevnými školami. Výsledkom práce je návrh súboru povinných a nepovinných indikátorov školskej pripravenosti, ktoré môžu slúžiť ako podklad pre zefektívnenie, optimalizáciu a inkluzívnosť procesu zápisu do 1. ročníka v budúcnosti.

Forma štúdia: denná/externá

Poznámky: možnosť vstupovať do prostredia školy, skúsenosti s priebehom zápisov, znalosť cudzieho jazyka

Školiteľ : doc. PaedDr. Barbora Kováčová, PhD.

Navrhovaná téma č. 2: Identifikácia jazykových limitov a návrh podpory pre žiakov s dyslexiou na primárnom stupni vzdelávania

Anotácia: Cieľom dizertačnej práce je identifikovať špecifické jazykové limity žiakov s dyslexiou na primárnom stupni základnej školy a navrhnúť systém cielenej podpory prostredníctvom tvorby praktického metodického nástroja pre školských špeciálnych pedagógov. Výskum sa zameriava na identifikáciu potrieb žiakov s dyslexiou v oblasti fonematického uvedomovania, porozumenia čítanému, expresívneho a receptívneho jazyka, ako aj na jazykovo-kognitívne prepojenia ovplyvňujúce školský výkon. Súčasťou výskumu

bude kvalitatívna analýza prípadu (case study) v prostredí základnej školy, doplnená o rozhovory so špeciálnymi pedagógmi a učiteľmi, ako aj o pedagogické diagnostické pozorovanie žiakov. Na základe zozbieraných údajov bude navrhnutý sprievodca podpornej intervencie, ktorý bude reflektovať aktuálne legislatívne východiská podporných opatrení a potreby praxe v inkluzívnom vzdelávaní. Výsledkom práce bude konkretizovaný návrh podpory pre prácu so žiakom s dyslexiou, ktorý môže byť využitý ako opora pri plánovaní intervencie, tvorbe individuálnych podporných plánov a pri nastavovaní efektívnej spolupráce v školskom prostredí.

Forma štúdia: externá

Poznámky: prax, znalosť cudzieho jazyka

V Ružomberku, 03. 02. 2025

Schválil: prof. PaedDr. Tomáš Jablonský, PhD.

Garant ŠP*

Predseda odborovej komisie PEP

Aktualizované: 05. 05. 2025

* osoba zodpovedná za uskutočňovanie, rozvoj a zabezpečenie kvality študijného programu (ďalej len garant ŠP)